

Defensie

Ministerie van Defensie

Staatssecretaris van
Defensie

Bezoekadres:
Bagijnenstraat 36
Postadres:
MPC 58B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Aan De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Plein 2
2511 CR Den Haag

Datum 2 november 2007

Ons kenmerk D/2007030117

Onderwerp Antwoorden op vragen van de vaste commissie voor Defensie
over de stand van zaken met betrekking tot de commissie Staal.

Hierbij bied ik u de antwoorden aan op de schriftelijke vragen van de vaste commissie voor Defensie over de stand van zaken met betrekking tot de commissie Staal (31200 X, nr 14).

DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Defensie

Datum
Ons kenmerk

- 1. Waarom is de rapportage niet voorzien van een financiële onderbouwing? Kan – meer dan in de begroting vermeld staat - een gedetailleerd inzicht in de kosten gegeven worden? Kunt u daarbij ook ingaan op de in een eerdere rapportage (30800 X, nr.54, blz. 3) aangegeven informatie dat de introductie en borging van de gedragscode, de aanpassing en uitbreiding van de opleidingen en de versterking van het sociaal leiderschap jaarlijks structureel €40 miljoen kost, en dat met de personele en organisatorische aanpassingen naar verwachting tenminste een zelfde bedrag gemoeid zal zijn? Kunt daarbij bovendien aangeven welke kosten eenmalig zijn en welke structureel?**

In mijn brief van 17 januari 2007 (30800 X, nr.54) is een eerste, ruwe inschatting gemaakt, welke kosten de uitvoering van de diverse aanbevelingen van de commissie-Staal met zich mee zou brengen. Daarbij heb ik aangetekend dat pas in de tweede suppletore begrotingswet 2007 exact aangegeven zou kunnen worden weergegeven hoe in de dekking wordt voorzien.

Inmiddels is het gros van de diverse maatregelen meer in detail uitgewerkt. In onderstaande tabel is de begroting van de belangrijkste maatregelen weergegeven.

Nr	Maatregel (uit PVA Staal)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013-17
	Projectkosten	0,60	0,40	0,20	0,05	0,05	0,05	0,25
	Communicatiegedragscode	0,35	0,15	0,05	0,05	0,05	0,05	0,25
	Opleiden sociale aspecten leidinggeven	0,05	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	12,50
	Trainen gedragscode	-	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50	7,50
	Begeleiden leidinggevendenden	-	2,30	2,30	2,30	2,30	2,30	11,50
	Internet op legeringskamers	-	2,70	0,90	0,90	0,90	0,90	4,50
	Zinvolle vrijetijdsbesteding -Overige voorstellen	3,50	1,90	1,90	1,90	1,90	1,90	9,50
	Zinvolle vrijetijdsbesteding -Komende voorstellen	-	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	10,00
	Sportfaciliteiten in de avonduren	1,15	2,20	2,15	2,15	2,15	2,15	10,75
	Invoeren Avondtoezicht	-	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	10,00
	Onderzoek versterken kadercapaciteit	-	0,10					
	Evalueren militairrecht	-	0,15	0,10	0,10			
	Verbeteringen (infra) werk- en verblijfsruimtes	-	4,00	6,00	6,00			
	Integriteitsorganisatie	-	1,55	2,30	2,30	2,30	2,30	11,50
	Verbeteren hulpverleningsproces	-	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,25

Defensie

Datum

Ons kenmerk

- 2. Hoeveel kosten de maatregelen in de sfeer van de opleidingen? Kan voor wat betreft sociaal leiderschap niet aangesloten worden bij hetgeen reeds in de opleidingen opgenomen is over leiderschap?**

Momenteel worden alle initiële en loopbaanopleidingen van leidinggevend uitgebreid met de sociale aspecten van leidinggeven. Voor het leidinggevende burgerpersoneel worden er specifieke trainingen ontwikkeld. Verder wordt hard gewerkt aan coachings- en begeleidingstrajecten voor leidinggevend en worden (groeps)trainingen aangeboden, specifiek gericht op de gedragscode. Voor deze activiteiten is jaarlijks ongeveer M€ 6,5 begroot.

- 3. Op welke manier wordt vormgegeven aan de aanbeveling uit het rapport van de Commissie Staal dat de lengte van de termijnen voor uitzendingen, operaties en missies dienen te worden heroverwogen?**

In het plan van aanpak voor de uitvoering van de maatregelen van de commissie-Staal is voorzien in een onderzoek naar de werklust van leidinggevend personeel. Dit omdat juist het leidinggevende kader vaker wordt uitgezonden, meer trainingen en opleidingen volgt en als gevolg daarvan een zwaardere werkdruk ervaart. Dit onderzoek, waarin ook de lengte van uitzendtermijnen meegenomen wordt, begint in het eerste kwartaal van 2008 en zal naar verwachting midden 2008 zijn voltooid.

- 4. Kunt u aangeven welke van de korte termijn aanbevelingen van de Commissie Staal zijn beoordeeld? Hoe heeft deze beoordeling plaats gevonden? Op grond waarvan beoordeelt u de voortgang als positief? Gaat het hierbij om alle vijf de aanbevelingen en de daaruit voortvloeiende subaanbevelingen? Zo neen, om welke wel? Hoe wordt de gedragscode in de praktijk toegepast? Bestaat hierover inzicht? Hoe wordt hij in de praktijk gehandhaafd?**

Defensie

Datum

Ons kenmerk

12. Kunt u aangeven wanneer de korte termijn programma's geheel zijn geland in de organisatie? Wanneer denkt u over te stappen op de aanbevelingen voor de middellange termijn?

De korte termijn- aanbevelingen richten zich specifiek op de gedragsnormen binnen de krijgsmacht en de verantwoordelijkheid en zorg voor integriteit. De aanbeveling over de gedragsnormen heeft geleid tot de invoering van de nieuwe gedragscode. Rutgers Nisso heeft een onafhankelijk onderzoek uitgevoerd naar het effect van dit proces. De uitkomsten van dit onderzoek en de appreciatie daarvan zijn u op 20 september jl. aangeboden.

De aanbeveling met betrekking tot de verantwoordelijkheid en zorg voor integriteit heeft geleid tot het besluit de integriteitszorg binnen Defensie te reorganiseren. In de loop van 2008 zal de oprichting van de Centrale Integriteit Organisatie Defensie met centrale integriteitsfunctionarissen en een onderzoeksteam, een onafhankelijk meldpunt en een nieuw meldings-, registratie- en rapportagesysteem, haar beslag krijgen.

Inmiddels is ook begonnen met de uitvoering van de aanbevelingen voor de middellange termijn (zie overige antwoorden). De verwachting is dat de uitvoering van deze maatregelen zullen doorlopen tot midden 2009.

5. Is al begonnen met het samenstellen van daderprofielen?

Defensie is niet voornemens daderprofielen op te stellen. In plaats daarvan is een pakket aan maatregelen getroffen om ongewenst gedrag te voorkómen. Met de nieuwe gedragscode die wordt geïntegreerd in de opleidingen, zijn voor alle medewerkers de normen die wij binnen de defensieorganisatie voorstaan duidelijk. Een ander belangrijk aspect bij het voorkómen van ongewenst gedrag is de rol van de leidinggevende. Om hieraan meer aandacht te schenken worden de sociale aspecten van leiderschap uitgewerkt en in de diverse opleidingen en trainingen verwerkt.

Defensie

Datum

Ons kenmerk

6. **In hoeverre bestaat er inzicht in het aantal gevallen in 2007 waarin sprake is van uitwassen zoals 'seksuele dwang' en 'direct geweld'? Is het aantal gedaald, gelijk gebleven of toegenomen? Indien dit inzicht momenteel niet voorhanden is op welke termijn denkt u daarin wel inzicht te kunnen verschaffen?**
11. **Is een vervolg onderzoek naar alle aspecten die behandeld zijn door de Commissie Staal voorzien? Zo ja, wanneer? Wanneer vindt u het opportuun om te onderzoeken of en in hoeverre ongewenst gedrag is gereduceerd?**

Bij de kamerbehandeling van het rapport van de commissie-Staal heb ik u toegezegd voor de komende vier jaar halfjaarlijks het voorkómen van ongewenst gedrag te monitoren om vast te stellen of de maatregelen effect sorteren. De resultaten van het eerste onderzoek komen in het eerste kwartaal van 2008 beschikbaar.

7. **Hoeveel kost het ter beschikking stellen van gratis internet voor alle binnen- en boordslapers? Wat is het verband met het voorkomen van ongewenst gedrag? Kan het gebruik van internet niet juist ook tot ongewenst gedrag leiden?**

Investeringen in de werk- en leefomstandigheden zijn van belang om ongewenst gedrag te voorkomen. In dat kader komen er voorzieningen die een zinnigere vrijetijdsbesteding mogelijk maken. Op nadrukkelijk verzoek van het personeel krijgen alle binnen- en boordslapers vanaf eind dit jaar, onder meer de beschikking over internet op de kamer en wordt het aantal internetcafés uitgebreid. Deze faciliteiten worden aangeboden ter ontspanning en om de studiemogelijkheden te verbeteren. Het gebruik van het internet op de legeringskamers is bij Defensie aan dezelfde regelgeving onderworpen als op de werkplek.

Defensie

Datum

Ons kenmerk

- 8. Hoeveel kost het voorzien van kantines met grote beeldschermen? Wat is het verband met het voorkomen van ongewenst gedrag? Klopt het dat er in het verleden juist sprake geweest is van ongewenste situaties als gevolg van het gebruik van televisies in openbare ruimtes?**

Het plaatsen beeldschermen in kantines maakt deel uit van de investeringen in de werk- en leefomstandigheden, die van belang zijn om ongewenst gedrag te voorkomen. Het is bovendien een wens van het personeel. De aanschaf van beeldschermen en het aankleden van openbare ruimtes, versterken het huiskamerkarakter van deze ruimtes. Hierdoor en door gezamenlijke activiteiten worden verveling tegengegaan. Activiteiten die plaatsvinden in openbare ruimtes maken toezicht door kaderleden en sociale controle mogelijk.

- 9. Kan een schematisch overzicht gegeven worden van alle beoogde investeringen in de werk- en leefomstandigheden, voorzien van bijbehorende financiering en tijdspad van implementatie?**

Naast bovenstaande maatregelen, worden de sportvoorzieningen uitgebreid en worden er extra sportinstructeurs in dienst genomen zodat ook sporten in de avonden mogelijk wordt.

Wat de infrastructurele maatregelen betreft, is een eerste inventarisatie van noodzakelijke verbeteringen gemaakt. Voor 2008 is hiervoor M€ 4 begroot. Het betreft vooral verbeteringen van de leefomstandigheden, zoals het aanpassen van kantines, sport- en douche faciliteiten aan de eisen van deze tijd en schilder- en andere opknappwerkzaamheden. Midden 2008 is de gehele defensiebrede inventarisatie van noodzakelijke, kleinschalige infrastructurele verbeteringen voltooid. Deze verbeteringen worden vervolgens in de komende twee tot drie jaar gerealiseerd.

Defensie

Datum

Ons kenmerk

10. Worden naast sportinstructeurs ook studiebegeleiders in dienst genomen?

De studiemogelijkheden worden uitgebreid met extra computers en internetvoorzieningen. Aanvullende studiebegeleiders zijn niet voorzien.